

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2015 04 22
COM(2015) 177 final

2015/0093 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

**kuriuo iš dalies keičiamos Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 nuostatos dėl valstybių narių
galimybės apriboti ar uždrausti genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų naudojimą savo
teritorijose**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

Nuo Reglamento (EB) Nr. 1829/2003¹ įsigaliojimo valstybėms narėms niekad nepavyko kvalifikuota balsų dauguma sutarti dėl Komisijos siūlomo sprendimo leisti naudoti genetiškai modifikuotus organizmus (GMO) bei genetiškai modifikuotą maistą ir pašarus. Visų procedūros etapų (pagal dabartines taisykles – nuolatinio ir apeliacinio komiteto, pagal anksčiau taikytas taisykles – Tarybos) rezultatas – „nuomonės nėra“. Todėl sprendimus dėl leidimų išdavimo Komisija priima laikydamosi taikomų teisės aktų ir be valstybių narių komiteto nuomonės. Tai, kad galutinį sprendimą dėl leidimų genetiškai modifikuotam maistui ir pašarams tenka priimti Komisijai, jau tapo įprasta (nors apskritai tai daugiau išimtis nei taisyklė). Reglamentu (EB) Nr. 1829/2003 valstybėms narėms leidžiama priimti priemones, kuriomis apribojamas ar draudžiamas GMO bei genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų, kuriems išduotas leidimas, naudojimas, jeigu jos gali įrodyti, kad toks produktas gali kelti pavojų sveikatai ir aplinkai. Valstybės narės balsuoja „prieš“ dėl įvairių priežasčių. Neretai jos išreiškia šalies piliečių susirūpinimą, susijusį ne tik su GMO keliamais pavojais sveikatai ir aplinkai.

Europos Komisijos nariai buvo paskirti remiantis Europos Parlamentui pateiktomis politinėmis gairėmis. Šiose gairėse nustatytas įsipareigojimas peržiūrėti teisės aktus, kuriais reglamentuojami leidimai naudoti GMO.

Rezultatai aptariami Komunikate „Sprendimų dėl genetiškai modifikuotų organizmų (GMO) priėmimo proceso peržiūra“².

Komisija padarė išvadą, kad sprendimų dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų priėmimo procesą reikia keisti.

Todėl Komisija siūlo Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/412³ nuostatas dėl GMO auginimo taikyti ir genetiškai modifikuotam maistui ir pašarams. Taip būtų užtikrintas demokratinis pasirinkimas ir nuoseklumas.

2. DABARTINĖ TEISĖS AKTŲ SISTEMA

2.1. Įvadas

Europos Sąjunga yra nustačiusi išsamią teisinę genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų leidimų, atsekamumo ir ženklinimo sistemą.

Reglamentu (EB) Nr. 1829/2003 dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų reglamentuojamas maistas, maisto sudedamosios dalys ir pašarai, kurių sudėtyje yra GMO, kurie susideda arba yra pagaminti iš GMO. Reglamente taip pat aptariami kitos paskirties GMO, pavyzdžiui, auginti skirti GMO, jeigu

¹ 2003 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1829/2003 dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų, OL L 268, 2003 10 18, p. 1.

² Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Sprendimų dėl genetiškai modifikuotų organizmų (GMO) priėmimo proceso peržiūra“, COM(2015) 176 *final*.

³ 2015 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/412, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2001/18/EB nuostatos dėl valstybių narių galimybės savo teritorijoje riboti ar drausti genetiškai modifikuotų organizmų (GMO) auginimą (OL L 68, 2015 3 13, p. 1).

jie yra maisto ir pašarų gamybos žaliava. Visi šie produktai minėtame dokumente vadinami genetiškai modifikuotais organizmais (GMO) ir genetiškai modifikuotu maistu ir pašarais.

Reglamente (EB) Nr. 1829/2003 nustatyta leidimų išdavimo procedūra, kuria siekta užtikrinti, kad atitinkami rinkai pateikiami produktai nekeltų pavojaus žmonių ir gyvūnų sveikatai ir aplinkai. Todėl šios procedūros esmė – mokslinis rizikos vertinimas: kiekvieną produkto pateikimo rinkai leidimą būtina tinkamai pagrįsti, o toks pagrindimas gali būti laikomas patikimu tik atlikus mokslinį vertinimą⁴. Atsakomybė už mokslinį rizikos vertinimą teisės aktais suteikta Europos maisto saugos tarnybai (EFSA), bendradarbiaujančiai su valstybių narių mokslo įstaigomis.

Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 nuostatomis Komisijai ar valstybėms narėms suteikiama galimybė nustatyti reagavimo į pavojų priemonės ir neleisti pateikti rinkai ir (arba) naudoti GMO, kuriems išduotas leidimas, jei paaiškėja, kad produktas gali kelti pavojų sveikatai ar aplinkai. Tokios priemonės gali būti taikomos, jei yra mokslinių įrodymų, kad produktas gali kelti didelį pavojų sveikatai ar aplinkai.

2.2. Sprendimų dėl leidimų GMO ir genetiškai modifikuotam maistui ir pašarams priėmimo procesas

Reglamentu (EB) Nr. 1829/2003, aiškinamu atsižvelgiant į Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnį ir Teisingumo Teismo praktiką⁵, reikalaujama, kad Komisija, kaip rizikos vertintoja, per pagrįstą laikotarpį priimtų sprendimą dėl paraiškos (išduoti leidimą arba jo neišduoti).

Nuo Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 įsigaliojimo valstybėms narėms niekad nepavyko kvalifikuota balsų dauguma sutarti dėl Komisijos sprendimo projekto. Visų procedūros etapų (pagal dabartines taisykles – nuolatinio ir apeliacinio komitetų) rezultatas – „nuomonės nėra“ (t. y. nepasiekta kvalifikuotos balsų daugumos nei „už“, nei „prieš“). Todėl sprendimus dėl leidimų išdavimo Komisija priima laikydamasi taikomų teisės aktų ir be valstybių narių atstovų komiteto nuomonės.

Tačiau valstybių narių, susilaikiusių ar balsavusių prieš sprendimą išduoti leidimą GMO ar genetiškai modifikuotam maistui ir pašarams, nurodomos priežastys paprastai yra grindžiamos ne mokslu, o kitokiais veiksniais.

Be to, net jei Reglamentu (EB) Nr. 1829/2003 Komisijai suteikiama galimybė atsižvelgti ne tik į EFSA rizikos vertinimo rezultatus, bet ir į „kitus teisinius veiksnius“, kad galėtų pagrįsti, kodėl atsisako naudoti produktus, kuriuos EFSA laiko saugiais⁶, jai kol kas nepavyko į tuos veiksnius atsižvelgti, be to, tą būtų galima padaryti tik visos ES mastu.

⁴ Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 7 ir 19 straipsniuose nustatyta, kad Komisija, be EFSA nuomonės, gali atsižvelgti ir į „kitus su svarstomu klausimu susijusius teisinius veiksnius“.

⁵ Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, C-390/99, *Canal Satellite Digital SL*, par. 41.

⁶ Reglamente (EB) Nr. 1829/2003 nurodytais „kitais teisiniais veiksniais“ Komisija gali teisiškai pasinaudoti atsisakymo išduoti leidimą tikslais tik tuo atveju, jei gali tokį sprendimą pagrįsti kitomis svarbiomis viešojo intereso priežastimis, tokiomis kaip nurodytosios SESV 36 straipsnyje ir susijusioje

Iki šiol pagal Sąjungos teisinę sistemą valstybės narės GMO auginimui ir kitokiam naudojimui bei genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų naudojimui savo teritorijoje pasipriešinti galėjo tik balsuodamos „prieš“ sprendimą jo priėmimo procese, kuriuo spręsti, ar išduoti leidimą naudoti GMO ir genetiškai modifikuotą maistą ir pašarus, arba, jei toks leidimas jau išduotas, nustatydamos apsaugos ir (arba) ypatingosios padėties sąlygas. Tokias sąlygas kai kurios valstybės narės nustatė GMO auginimui ir, kiek mažesniu mastu, genetiškai modifikuotam maistui ir pašarams.

Kitos valstybės narės nusprendė taikyti vienašalius arba *de facto* draudimus, taip užkirsdamos kelią auginti skirtiems GMO arba genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų naudojimui savo teritorijoje arba nustatydamos tam tikras sąlygas, kurių nepatenkinus įsigalioja draudimas. Dėl tokių vienašalių priemonių jau bylinėtasi nacionaliniuose teismuose bei ES Teisingumo Teisme.

Auginti skirtų GMO atveju Direktyva (ES) 2015/412, laikantis subsidarumo principo, valstybėms narėms suteikiama daugiau galimybių pačioms spręsti, ar jos nori savo teritorijose leisti auginti GMO nedarant poveikio rizikos vertinimui, atliekamam pagal Sąjungos GMO leidimų išdavimo sistemą. Direktyvos nuostatos taikomos ir auginti skirtiems GMO, kurių leidimo tebelaukiama arba kuriems leidimas išduotas pagal Reglamentą (EB) Nr. 1829/2003. Ta direktyva nedaro jokio poveikio mokslu grindžiamai ES leidimų išdavimo procedūrai pagal Direktyvą 2001/18/EB arba Reglamentą (EB) Nr. 1829/2003.

Vis dėlto ta direktyva neapima GMO ir genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų, kuriuos naudoti leidžiama pagal Reglamentą (EB) Nr. 1829/2003.

3. KOMISIJOS PERŽIŪROS REZULTATAI

Vadovaujantis 2014 m. liepos 15 d. paskelbtomis Komisijos politinėmis gairėmis, Komisijos komunikate (COM(2015) 176 *final*) išdėstomos Komisijos išvados dėl sprendimų, susijusių su GMO ir genetiškai modifikuotu maistu ir pašarais, priėmimo proceso. Komunikate daroma išvada, kad dabartinę teisinę sistemą būtų galima iš dalies pakeisti išplečiant Direktyva (ES) 2015/412 nustatytas galimybes kitiems Reglamentu (EB) Nr. 1829/2003 reglamentuojamiems produktams.

Direktyva (ES) 2015/412 buvo priimta visai neseniai. Ta direktyva, įskaitant jos tikslus ir tų tikslų siekimo mechanizmus, iš esmės ir grindžiamas šis pasiūlymas. Sąjungos teisės aktų leidėjo derybų proceso metu padarytas išvadas galima pritaikyti ir šiam pasiūlymui.

Pasiūlymas iš esmės grindžiamas Direktyva (ES) 2015/412 ir tiesiogiai politiniais Komisijos išipareigojimais pagal Politines gaires, kuriomis remiantis ji ir buvo išrinkta. Kaip ir Direktyvos (ES) 2015/412 atveju, praktinis šio pasiūlymo poveikis priklausys nuo to, kokių mastu valstybės narės įgyvendins jo nuostatas.

Teisingumo Teismo praktikoje (žr., pavyzdžiui, ES Teisingumo Teismas, 1979 2 20, byla 120/78 „Rewe“-„Zentral“ (Cassis de Dijon) [1979] ECR 649), bei bendro intereso tikslais, kaip nurodyta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 52 straipsnio 1 dalyje ir susijusioje Teisingumo Teismo praktikoje (žr., pavyzdžiui, ES Teisingumo Teismas, 2012 7 13, byla C-59/11, *Association Kokopelli*, ECLI:EU:C:2012:447).

4. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

4.1. Pasiūlymo santrauka

Komisijos pasiūlymu pagal įprastą teisėkūros procedūrą iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1829/2003 ir nustatomos naujos nuostatos, pagal kurias valstybėms narėms leidžiama apriboti ar uždrausti GMO ir genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų, kuriems taikoma GMO teisinė sistema, naudojimą visoje savo teritorijoje ar jos dalyje taip papildant jau dabar pagal Direktyvą (ES) 2015/412 teikiamas galimybes valstybėms narėms, susijusias su auginti skirtais GMO.

Pagal šį pasiūlymą valstybėms narėms suteikiamos naujos galios yra susijusios tik su galimybe priimti Sutartį atitinkančias priemones, kuriomis apribojamas ar uždraudžiamas GMO ir genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų naudojimas šalies teritorijoje, nors tiems produktams jau buvo išduotas leidimas. Taigi, procedūrinėms ir esminėms GMO ir genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų leidimo sąlygoms pagal Reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 poveikis nebus daromas ir reglamentas liks galioti visoje Sąjungos teritorijoje.

Valstybių narių priemonės turi derėti su vidaus rinkos nuostatomis, visų pirma su SESV 34 straipsnio nuostatomis, kuriomis draudžiamos priemonės, kurių poveikis prilygsta kiekybiniam laisvo prekių judėjimo apribojimui. Todėl valstybės narės šiuo pasiūlymu galės pasinaudoti tik įrodžiusios, kad priemonės atitinka SESV 36 straipsnio nuostatas ir yra grindžiamos svarbiu viešuoju interesu, kaip nustatyta Teisingumo Teismo praktikoje. Be to, numatytosios priemonės turės būti pagrįstos ir derėti su proporcingumo bei nacionalinių ir nenacionalinių produktų nediskriminavimo principais. Galiausiai šios priemonės turės atitikti tarptautinius Sąjungos įsipareigojimus.

Kiekviena valstybė narė, norinti pasinaudoti tokia pasirinkimo galimybe, turės tinkamai pagrįsti apribojimo ar draudimo priemones kiekvienu atveju atskirai, atsižvelgdama į atitinkamą GMO, numatytos priemonės pobūdį ir konkrečias nacionalines ar regionines aplinkybes, dėl kurių naudojamas ta galimybė.

Kalbant apie Direktyvą (ES) 2015/412, valstybėms narėms neleidžiama naudoti argumentų, susijusių su pavojaus sveikatai ar aplinkai vertinimu, kurie išsamiai nagrinėjami sprendime dėl leidimo išdavimo ir pagal procedūras, jau nustatytas Reglamentu (EB) Nr. 1829/2003, dėl naujų pavojų (pavyzdžiui, „priemonių kilus pavojui“ pagal 34 straipsnį arba priežiūros pagal 9 ir 21 straipsnius).

Pasiūlyme nustatyta nauja galimybė netaikoma produktų, kurie pagal GMO teisinėje sistemoje nustatytas ribas nėra ženklinami kaip genetiškai modifikuoti (pavyzdžiui, pagal Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 12 ir 24 straipsnius kaip modifikuoti neženklinami maistas ir pašarai, kuriuose atsitiktinai arba dėl neišvengiamų techninių priežasčių atsiradęs genetiškai modifikuotų medžiagų kiekis kiekvienoje sudedamojoje dalyje neviršija 0,9 proc.), pateikimui rinkai ir naudojimui.

Valstybės narės, kurios apribos ar uždraus jau rinkoje esančius GMO ir genetiškai modifikuotą maistą ir pašarus, taip pat turės gerbti ekonominės veiklos vykdytojų teises ir suteikti jiems pakankamai laiko pašalinti produktus iš rinkos.

4.2. Teisinis pagrindas

Pasiūlymas grindžiamas SESV 114 straipsniu, kuris drauge su Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 teisiniu pagrindu yra svarbus šiame pasiūlyme nustatytų priemonių priėmimo teisinis pagrindas.

4.3. Subsidiarumo ir proporcingumo principai

4.3.1. *Pasiūlymo atitiktis subsidiarumo principui*

Remiantis ES sutarties 5 straipsnio 3 dalimi, pagal subsidiarumo principą tose srityse, kurios nepriklauso Sąjungos išimtinai kompetencijai, ji ima veikti tik tada ir tik tokiu mastu, kai valstybės narės numatomo veiksmo tikslų negali deramai pasiekti nacionaliniu, regioniniu ir vietiniu lygmeniu, o Sąjungos lygmeniu dėl numatomo veiksmo poveikio masto jų siekti būtų geriau.

Pagal dabartinę Sąjungos teisinę sistemą visiškai suderinamos leidimų naudoti GMO bei genetiškai modifikuotą maistą ir pašarus išdavimo procedūros ir valstybėms narėms paliekama galimybė nustatyti priemones, kuriomis teisinėje sistemoje nustatytais sąlygomis būtų apribojamas ar draudžiamas GMO bei genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų naudojimas. Pagal dabartinę sistemą valstybės narės, be balsavimo komitetuose, neturi beveik jokių galimybių išreikšti savo nuomonę kitais, su produkto saugumu nesusijusiais klausimais.

Dėl šio pasiūlymo padėtis keičiasi – valstybėms narėms suteikiama galimybė savo teritorijose taikyti priemones, kuriomis apribojamas ar uždraudžiamas GMO ir genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų naudojimas vadovaujantis teisėtais interesais, nesusijusiais su produktų saugumu, jeigu tos priemonės dera su ES teise.

Pagal ES sutarties 5 straipsnio 3 dalį siūlomais pakeitimais nedaromas poveikis Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 nuostatomis siekiant tikslų, kurių būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu. Tai pasakytina apie rizikos vertinimą grindžiamą Sąjungos leidimų išdavimo procedūrą ir priemones, suteikiančias galimybę vienodai ir koordinuotai vykdyti Sąjungos veiksmus, susijusius su potencialiu GMO pavojumi, pavyzdžiui, priemonės kilus pavojui arba priežiūros priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti aukšto lygio apsaugą visoje Sąjungoje. Direktyvoje (ES) 2015/412 Europos Parlamentas ir Taryba priminė, kad šio tikslo geriau siekti Sąjungos lygmeniu ir uždraudė valstybėms narėms imtis priemonių, darančių poveikį šiai veiklai⁷.

Tačiau kalbant apie klausimus, nesusijusius su pavojumi sveikatai ir aplinkai, pasiūlymas grindžiamas prielaida, kad tinkamiausia būtų sprendimus priimti nacionaliniu, regiono ar vietos lygmeniu, kad būtų galima atsižvelgti į GMO ir genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų naudojimo ypatumus skirtingose Sąjungos teritorijose. Atsižvelgiant į

⁷

2 konstatuojamojoje dalyje nustatyta, kad „visoje Sąjungos teritorijoje turėtų būti pasiektas ir išsaugotas vienodas aukštas sveikatos, aplinkos ir vartotojų apsaugos lygis“, o 14 konstatuojamojoje dalyje, kad „Sąjungoje pasirinktas žmonių ar gyvūnų sveikatos ir aplinkos apsaugos lygis sudaro sąlygas visoje Sąjungoje atlikti vienodus mokslinius įvertinimus, ir ši direktyva tos padėties neturėtų pakeisti“.

teritorijų, kurioms taikomas pasiūlymas, padėties įvairovę manoma, kad bandyti tiksliau apibrėžti argumentus, kuriuos galėtų pateikti valstybės narės savo priemonėms pagrįsti, būtų netikslinga, tačiau jie turi derėti su Sąjungos teise.

Tai atitinka subsidarumo principą.

4.3.2. Pasiūlymo atitiktis proporcingumo principui

Remiantis ES sutarties 5 straipsnio 4 dalimi, pagal proporcingumo principą Sąjungos veiksmų turinys ir forma neviršija to, kas būtina siekiant Sutarčių tikslų.

Šis pasiūlymas susijęs tik su galimybe valstybėms narėms savo teritorijose priimti pagrįstas priemones, kuriomis būtų reguliuojamas GMO ir genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų, kuriems jau išduotas leidimas pagal GMO teisinę sistemą, naudojimas.

Tai nedaro poveikio pavojaus vertinimu grindžiamai Sąjungos leidimų išdavimo procedūrai, kuri ir toliau bus Sąjungos lygmens, kad visoje ES būtų užtikrinta tokio paties lygio apsauga. Kad nebūtų trikdomos procedūros pagal GMO teisinę sistemą, pagal kurią Sąjunga ir valstybės narės gali greitai ir koordinuotai reaguoti, kai pavojus sveikatai ir aplinkai nustatomas jau išdavus GMO leidimą, valstybėms narėms neleidžiama priemonės grįsti su produkto sauga susijusiais argumentais.

Siekiant užtikrinti, kad pasiūlymu nebūtų viršijama to, kas būtina nustatytiems tikslams pasiekti, parengta kitų mechanizmų.

Iš tikrųjų siekiant užtikrinti, kad valstybių narių priimamomis priemonėmis nebūtų viršijama to, kas būtina nustatytiems tikslams pasiekti, pasiūlymu valstybėms narėms neleidžiama apriboti ar uždrausti produktų, kurie pagal GMO teisinę sistemą neprivalo būti ženklinami, naudojimą, net jei juose gali būti nedidelis, nustatytos ribos neviršijantis GMO ar genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų kiekis. Taip pat nustatyta, kaip bus ginamos ekonominės veiklos vykdytojų, teisėtai ir iki valstybei narei priimant priemones pagal šį pasiūlymą pateikusių rinkai GMO ar genetiškai modifikuotą maistą ir pašarus, teisės.

Pasiūlyme taip pat numatyta, kad valstybių narių priimtose priemonėse turi būti pagrįstos įtikinamais argumentais, derančiais su SESV 34 ir 36 straipsnių nuostatomis ir susijusia Teisingumo Teismo praktika, bei atitikti proporcingumo ir nediskriminavimo principus.

Tokiais skirtingais elementais užtikrinama, kad pasiūlymu nebūtų viršijama to, kas būtina tikslui pasiekti, ir kad jis atitinka proporcingumo principą.

4.4. Pasirinkta priemonė

Laikantis teisės aktų rūšių nuoseklumo principo (*parallélisme des formes*), siūloma šiuo reglamentu iš dalies pakeisti Reglamentą (EB) Nr. 1829/2003. Komisijos prievolė stebėti to reglamento gyvendinimą, jo poveikį, *inter alia*, sveikatai ir vidaus rinkos veikimui, kaip nustatyta Reglamente (EB)

Nr. 1829/2003 dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų⁸, toliau bus taikoma atsižvelgiant į šiuo reglamentu padarytus pakeitimus.

5. POVEIKIS BIUDŽETUI

Nėra

⁸ Žr. minėto Reglamento 48 straipsnio 2 dalį.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo iš dalies keičiamos Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 nuostatos dėl valstybių narių galimybės apriboti ar uždrausti genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų naudojimą savo teritorijose

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,
atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 114 straipsnį,
atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,
teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,
atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę⁹,
atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę¹⁰,
laikydami įprastos teisėkūros procedūros,
kadangi:

1. Direktyva 2001/18/EB¹¹ ir Reglamentu (EB) Nr. 1829/2003¹² (toliau – GMO teisinė sistema) buvo nustatyta išsami teisinė sistema, pagal kurią buvo išduodami leidimai teikti rinkai genetiškai modifikuotus organizmus (GMO) ir genetiškai modifikuotą maistą ir pašarus. Šių teisės aktų tikslas – užtikrinti GMO ir genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų saugumą ir drauge sukurti šių produktų vidaus rinką;
2. tiek Direktyva 2001/18/EB, tiek Reglamentu (EB) Nr. 1829/2003 nustatyta bendra Sąjungos lygmens tvarka, pagal kurią Komisijai suteikiami įgaliojimai remiantis potencialaus pavojaus žmonių ir gyvūnų sveikatai bei aplinkai vertinimu priimti įgyvendinimo sprendimus leisti arba neleisti naudoti GMO ir genetiškai modifikuotą maistą ir pašarus. Reglamente (EB) Nr. 1829/2003 taip pat nustatyta, kad gali būti atsižvelgiama į kitus su svarstomu klausimu susijusius teisinius veiksnius;
3. Komisijos įgyvendinimo sprendimai dėl leidimų naudoti GMO ir genetiškai modifikuotą maistą ir pašarus priimami laikantis Reglamente (ES) Nr. 182/2011¹³ nustatytos nagrinėjimo procedūros. Valstybės narės dalyvauja dviejuose šios procedūros etapuose: nuolatiniam komitete ir vėliau, jei prireikia, apeliaciniame komitete;

⁹ OL C, , p. .

¹⁰ OL C, , p. .

¹¹ 2001 m. kovo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/18/EB dėl genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką ir panaikinanti Tarybos direktyvą 90/220/EEB (OL L 106, 2001 4 17, p. 1).

¹² 2003 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1829/2003 dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų (OL L 268, 2003 10 18, p. 1).

¹³ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

4. valstybės narės nesutaria augalų, maisto ir pašarų genetinės inžinerijos klausimais ir tai atspindi sprendimų priėmimo procese, kuriam pasibaigus išduodamas leidimas naudoti GMO ir genetiškai modifikuotą maistą ir pašarus. Nuo pat Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 taikymo pradžios balsavimo komitetuose ar Taryboje rezultatai rodo, kad valstybėms narėms niekad nepavyko kvalifikuota balsų dauguma sutarti dėl leidimo naudoti genetiškai modifikuotus organizmus, maistą ir pašarus. Taigi leidimus Komisija išduodavo baigusi procedūrą pagal taikomus teisės aktus ir be valstybių narių atstovų komiteto nuomonės;
5. jeigu pagal Direktyvą 2001/18/EB arba Reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 buvo išduotas leidimas naudoti GMO ar genetiškai modifikuotą maistą ar pašarus, valstybės narės negali drausti, varžyti ar trukdyti to produkto laisvam judėjimui savo teritorijoje, išskyrus atvejus, kai laikydamosi griežtų Sąjungos teise nustatytų taisyklių jos pateikia įrodymų, kad produktas kelia rimtą pavojų sveikatai arba aplinkai. Kai kurios valstybės narės jau pasinaudojo apsaugos ir ypatingosios padėties išlygomis, nustatytomis atitinkamai Direktyvos 2001/18/EB 23 straipsnyje ir Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 34 straipsnyje. Kitos valstybės narės pasinaudojo SESV 114 straipsnio 5 ir 6 dalyse nustatyta pranešimo procedūra, kuri taip pat turi būti grindžiama naujais moksliniais įrodymais, susijusiais su aplinkos arba darbo aplinkos apsauga. Dar kitos valstybės narės priėmė vienašalius draudimus. Dėl kai kurių tokių priemonių jau bylinėtasi nacionaliniuose teismuose ir ES Teisingumo Teisme;
6. 2015 m. kovo 13 d. priėmus Direktyvą (ES) 2015/412¹⁴, kuria iš dalies pakeista Direktyva 2001/18/EB, kad valstybės narės galėtų apriboti ar uždrausti GMO auginimą savo teritorijose, padėtis GMO auginimo srityje pasikeitė. Naujomis nuostatomis visų pirma siekta suteikti valstybėms narėms galimybių spręsti, ar jos nori savo teritorijose leisti auginti GMO kultūras nedarant poveikio rizikos vertinimui, atliekamam pagal Sąjungos GMO leidimų išdavimo sistemą. Taip ketinta padidinti ekonominės veiklos vykdytojų galimybes prognozuoti padėtį ir sumažinti atvejų, kai valstybės narės pasinaudoja Direktyvos 2001/18/EB 23 straipsnyje ir Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 34 straipsnyje nustatytomis išlygomis, skaičių. Taip pat tikėtasi, kad pakeitimai padarys teigiamą poveikį sprendimų, susijusių su leidimu auginti skirtiems GMO, priėmimo procesui;
7. priežastys, dėl kurių reikėjo Direktyva (ES) 2015/412 iš dalies keisti Direktyvos 2001/18/EB nuostatas dėl GMO auginimo, yra aktualios ir kitiems GMO bei genetiškai modifikuotam maistui ir pašarams, reglamentuojamiems Reglamentu (EB) Nr. 1829/2003. Iš tiesų visada balsavimo atitinkamame komitete ar Taryboje dėl įgyvendinimo sprendimų, kuriais leidžiama naudoti Reglamente (EB) Nr. 1829/2003 nustatytus ir ne auginti skirtus produktus, rezultatas – „nuomonės nėra“ (nepasiekta kvalifikuota balsų dauguma), be to, yra valstybių narių, kuriose naudoti šiuos produktus yra draudžiama. Atsižvelgiant į šiuos veiksnius, tikslinga iš dalies pakeisti Reglamentą (EB) Nr. 1829/2003, kad valstybės narės galėtų apriboti ar uždrausti GMO ir genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų naudojimą visoje savo teritorijoje ar jos dalyje, remiantis įtikinamais argumentais, derančiais su Sąjungos teise ir nesusijusiais su pavojumi žmonių ir gyvūnų sveikatai bei aplinkai, nes toks pavojus pagal Reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 jau vertinamas Sąjungos lygmeniu. Tokia galimybė nebus teikiama auginti skirtų GMO atveju, nes šis klausimas jau

¹⁴ 2015 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/412, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2001/18/EB nuostatos dėl valstybių narių galimybės savo teritorijoje riboti ar drausti genetiškai modifikuotų organizmų (GMO) auginimą (OL L 68, 2015 3 13, p. 1).

reglamentuojamas Direktyvos 2001/18/EB pakeitimais, padarytais Direktyva (ES) 2015/412;

8. todėl valstybėms narėms turėtų būti leidžiama visoje savo teritorijoje ar jos dalyje taikyti priemones, kuriomis apribojamas ar uždraudžiamas GMO ir genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų, kuriems jau išduotas leidimas, arba GMO ir genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų grupių naudojimas, jeigu tos priemonės yra pagrįstos įtikinamais argumentais vadovaujantis Sąjungos teise ir atitinka proporcingumo bei nacionalinių ir nenacionalinių produktų nediskriminavimo principus bei SESV 34 straipsnio, 36 straipsnio ir 216 straipsnio 2 dalies nuostatas;
9. pagal šį reglamentą priimtoms apribojimo ar uždraudimo priemonės yra taikomos genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų naudojimui, o ne jų laisvam judėjimui ir importui;
10. laikantis Reglamente (EB) Nr. 1829/2003 nustatytos leidimų išdavimo tvarkos užtikrinamas žmonių ir gyvūnų sveikatos ir aplinkos apsaugos lygis yra grindžiamas visoje Sąjungoje atliekamais vienodais moksliniais įvertinimais, ir šis reglamentas tos padėties neturėtų pakeisti. Kad nebūtų pažeidžiami Reglamente (EB) Nr. 1829/2003 nustatyti rizikos vertinimo ir valdymo įgaliojimai, valstybėms narėms turėtų būti neleidžiama naudotis su pavojumi sveikatai ir aplinkai susijusiais argumentais, kuriais naudojamosi taikant Reglamente (EB) Nr. 1829/2003, ypač jo 10, 22 ir 34 straipsniuose, nustatytą tvarką;
11. priemonėms, kurias valstybės narės priima pagal šį reglamentą, turėtų būti taikoma Sąjungos lygmens tikrinimo ir informacijos procedūra siekiant tinkamo vidaus rinkos veikimo. Atsižvelgiant į šiame reglamente nustatytą Sąjungos tikrinimo ir informavimo lygį, nebūtina papildomai numatyti taikyti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 98/34/EB¹⁵. Šiuo reglamentu iš dalies pakeitus Reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 bus nustatyta, kad valstybės narės gali apriboti ar uždrausti GMO ir genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų naudojamą visoje savo teritorijoje ar jos dalyje visu leidimo galiojimo laikotarpiu, jeigu nustatytas sustabdymo laikotarpis, per kurį Komisija ir kitos valstybės narės galėjo pareikšti nuomonę apie siūlomas priemones, jau pasibaigė. Taigi atitinkama valstybė narė likus ne mažiau kaip 3 mėnesiams iki priemonių patvirtinimo turėtų perduoti Komisijai tų priemonių projektą, kad Komisija ir kitos valstybės narės galėtų pateikti pastabas, ir tuo laikotarpiu neturėtų nei tvirtinti, nei įgyvendinti tų priemonių. Pasibaigus nustatytam sustabdymo laikotarpiui valstybė narė turėtų turėti galimybę patvirtinti priemones tokias, kaip buvo pasiūlyta iš pradžių, arba iš dalies jas pakeitusi pagal Komisijos ar kitų valstybių narių pastabas. Valstybėms narėms turėtų būti suteikiama galimybė pranešti Komisijai apie priemones pagal šį reglamentą dar iki leidimo produktui, kuriam taikomos priemonės, įsigaliojimo, kad apribojimas ar draudimas įsigaliotų tą pačią dieną kaip Sąjungos leidimas;
12. jeigu produktas buvo teisėtai naudojamas iki valstybėms narėms priimant priemones pagal šį reglamentą, ekonominės veiklos vykdytojams reikėtų suteikti pakankamai laiko pašalinti produktus iš rinkos;

¹⁵ 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/34/EB, nustatanti informacijos apie techninius standartus, reglamentus ir informacinės visuomenės paslaugų taisyklės teikimo tvarką (OL L 204, 1998 7 21, p. 37).

13. pagal šį reglamentą priimtos priemonės, kuriomis apribojamas ar uždraudžiamas GMO ir genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų naudojimas, neturėtų daryti poveikio tokių produktų ir iš jų pagamintų produktų naudojimui kitose valstybėse narėse. Be to, šis reglamentas ir pagal jį patvirtintos nacionalinės priemonės neturėtų daryti poveikio Sąjungos teisės aktų reikalavimams, susijusiems su netyčiniu ir atsitiktiniu GMO atsiradimu kituose produktuose, ir šiuos reikalavimus atitinkančių produktų pateikimui rinkai ir naudojimui;
14. Reglamentas (EB) Nr. 1829/2003 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas,
PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamente (EB) Nr. 1829/2003 įterpiamas šis straipsnis:

„34a straipsnis

Valstybių narių taikomi apribojimai ir draudimai

1. Valstybės narės gali priimti priemones, kuriomis būtų apribojamas ar uždraudžiamas 3 straipsnio 1 dalyje ir 15 straipsnio 1 dalyje nurodytų produktų, kuriuos leista naudoti pagal šį reglamentą, naudojimas, jei šios priemonės yra:
 - a) pagrįstos įtikinamais argumentais, atitinkančiais Sąjungos teisę ir jokiais būdais neprieštarauja pagal šį reglamentą atliktam rizikos vertinimui;
 - b) proporcingos ir nediskriminuojančios.
2. 1 dalyje nurodytas priemones ketinanti priimti valstybė narė pirmiausia pateikia Komisijai tų priemonių projektą ir jas tinkamai pagrindžia. Komisija nedelsdama praneša kitoms valstybėms narėms apie planuojamas priemones ir jų pagrindimą. Valstybė narė gali pateikti priemonių projektą ir jas pagrįsti iki 7 ir 19 straipsniuose nustatytos leidimų išdavimo procedūros pabaigos.

3 mėnesių laikotarpiu nuo priemonių projekto ir susijusios informacijos pateikimo Komisijai dienos laikantis pirmos pastraipos nuostatų:

 - a) valstybė narė netvirtina ir neįgyvendina tų priemonių;
 - b) Komisija ir kitos valstybės narės gali priemonių projektą pateikusiai valstybei narei pateikti, jų nuomone, tinkamų pastabų.
3. Pagal šio straipsnio 1 dalį priimtomis priemonėmis turi būti suteikiama pakankamai laiko, per kurį būtų galima sunaudoti 3 straipsnio 1 dalyje ir 15 straipsnio 1 dalyje nurodytų produktų, kuriems taikomos tos priemonės ir kuriuos galima teisėtai naudoti iki priemonių patvirtinimo dienos, atsargas.
4. Pagal šio straipsnio 1 dalį priimtos priemonės neturėtų daryti poveikio maisto ir pašarų, kuriuose atsitiktinai arba dėl neišvengiamų techninių priežasčių atsiradęs genetiškai modifikuotų medžiagų kiekis neviršija 12 ir 24 straipsnyje nustatytų ribų ir kurių nereikalaujama ženklinti pagal šį reglamentą, naudojimui.
5. Šio straipsnio 1–4 dalys netaikomos auginti skirtiems GMO.“

2 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas